

Diarree en luchtwegproblemen bij kalveren

Gezonde kalveren vergen inspanning

Het zijn bekende problemen in de kalveropfok: kalverdiarree en luchtwegproblemen. Beide problemen, maar met name diarree, kunnen tot sterfte leiden. Ziekteproblemen bij jongvee zijn grotendeels te voorkomen, maar dat vergt inspanning. Vooral verbetering in biestvoorziening en hygiëne zijn belangrijk in de preventie van kalverdiarree en luchtwegproblemen.

Wat is normaal?

Een streefwaarde geven is lastig en afhankelijk van de oorzaak van de diarree. Voedingsdiarree door bijvoorbeeld een hoge melkgift is minder ernstig en mag op een bedrijf voorkomen. Diarree door *E. coli* of virussen met sterfte tot gevolg zou zo min mogelijk voor mogen komen. Bij voorkeur zou minder dan 10 procent van de kalveren diarree mogen krijgen, die dusdanig ernstig is dat aanpassing van de voeding of zelfs verdere behandeling noodzakelijk is.

Sterftcijfers

Met betrekking tot sterftcijfers is meer bekend. Uit de GD Rundermonitor bleek dat in 2013 gemiddeld 7,1 procent van de kalveren tussen de drie dagen en drie maanden oud stierf op melkveebedrijven. Dit is echter geen streefwaarde, het sterftepercentage is bij voorkeur zo laag mogelijk.

Schone omgeving

Laat een kalf zo min mogelijk met ziekteverwekkers in aanraking komen. Kalverdiarree wordt vaak veroorzaakt door bacteriën (zoals *E. coli*, salmonella), virussen (zoals Rota, Corona) of parasieten (zoals cryptosporidiën) die opgenomen worden vanuit de omgeving. Deze komen voor in de mest van koeien en oudere kalveren. Kalveren kunnen deze infecties oplopen in de afkalfstal en niet-schoongemaakte kalverhokjes. Hoe meer een kalf in aanraking komt met mest van andere runderen, hoe hoger de infectiedruk en hoe meer kans op diarree. Een schone afkalfstal, schone kalverhokjes en schone drinkemmers zijn onmisbaar bij gezonde kalveropfok.

Wanneer hoeveel biest?

- Minimaal 3 liter in de eerste vier uur (zo snel mogelijk).
  - Binnen twaalf uur nogmaals 2 liter.
  - Later, maar wel binnen 24 uur nog eens 1 liter.
- Dus in totaal binnen 24 uur 6 liter eerstemelksbiest.

Het belang van biest

Een stelregel voor het voeren van biest is **veel, vlug en vaak** (VVV). Kalveren worden geboren zonder afweerstoffen van de moeder. Daarom is het belangrijk dat een kalf direct na de geboorte biest krijgt van de moeder, dus **veel** en **vlug**. Kalveren kunnen maar een beperkte tijd afweerstoffen opnemen uit de biest, de opnamecapaciteit van de darmwand vermindert al na vier uur. Na 24 uur nemen de darmen helemaal geen afweerstoffen meer op en werken de afweerstoffen uit de biest alleen nog om ziekteverwekkers weg te vangen. Zo snel mogelijk biest voeren zorgt voor een hogere opname en dus een betere weerstandsofbouw van het kalf.

Meer belangrijke stoffen

Naast afweerstoffen bevat biest andere belangrijke stoffen, zoals vitamines, mineralen, witte bloedcellen, groeifactoren en hormonen. Deze stoffen zijn belangrijk voor de vitaliteit en groei van een kalf, zowel direct na de geboorte als in de periode daarna. De darmwandontwikkeling wordt gestimuleerd door de biest. Hoe meer biest (**veel** en **vaak**), hoe beter de darmen zich ontwikkelen en hoe hoger de voerefficiëntie op latere leeftijd. Het is wetenschappelijk

aangetoond dat een hogere biestgift zorgt voor een betere groei en een hogere melkproductie.

